

TALKA KALBAI IR TAUTAI

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui Viktorui Pranckiečiui

Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir mokslo komiteto Pirmininkui Eugenijui Jovaišai

KREIPIMASIS

dėl tolygaus perėjimo prie mokymo valstybine lietuvių kalba visose Lietuvos mokyklose

2018-05-10, Vilnius

Problema: Lietuvos tautinių bendrijų mokyklose tebetęsiama sovietmečiu įdiegta ydinga kalbinės izoliacijos politika, dėl kurios jų absolventai negali lygiomis teisėmis konkuruoti su mokyklas valstybine mokomąja kalba baigusiais absolventais – tai didina tautinių mažumų socialinę atskirtį Lietuvos darbo rinkoje ir yra svari priežastis emigruoti.

Siūlomas sprendimas: sekant Latvijos Respublikos pavyzdžiu, neatidėliojant keisti LR Švietimo įstatymą taip, kad Lietuvos tautinių bendrijų bendrojo lavinimo mokyklose būtų pereita prie mokymo lietuvių kalba (išskyrus tautinių bendrijų literatūros, kultūros ir jų istorijos pamokas) nuo 2021–2022 mokslo metų.

Dėl kalbos barjero ne visų Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų absolventai turi vienodas galimybes gauti aukštąjį mokslą Lietuvoje ir visaverčiai įsitraukti į valstybės gyvenimą, nes mokyklose mokomosiomis tautinių bendrijų kalbomis neįgyja pakankamų lietuvių kalbos žinių. Tai liudija ir nuolatinės apeliacijos dėl privalomojo valstybinės kalbos brandos egzamino sąlygų palengvinimo.

Lietuvos Respublikos piliečių asociacija „Talka kalbai ir tautai“. Kodas 304706956

El. paštas: asociacija@talkakalbaiirtautai.lt Tel. +370 698 30925, adr.: Europos parko g. 302, Vilniaus r. sav.
Atsiskaitomoji sąskaita: LT52 7044 0600 0819 0327 SEB banke

Tarybos nariai: Gintaras Karosas Kazimieras Garšva Gintaras Songaila Nijolė Balčiūnienė Laisvūnas Šopauskas
Vytautas Sinica Jonas Vaitkus Robertas Grigas Jonas Vaiškūnas Mindaugas Karalius Gediminas Storpirstis Jonas Kauneckas
Jonas Burokas Romas Pakalnis Monika Morkūnaitė Dalius Stancikas Laimutė Kalėdienė Algirdas Endriukaitis

Daugelyje pasaulio šalių tautinių bendrijų kalba mokomos mokyklos yra sekmadieninės, t. y. papildomos, o visose vidurinėse mokyklose ir gimnazijose mokoma valstybine kalba. Sprendžiant Lietuvos tautinių bendrijų problemas atkreiptinas dėmesys į kaimyninę Latviją, kuri mums istoriškai yra artimiausia šalis, – Latvijoje neseniai sėkmingai ėmė veikti viena geriausių Europos Sąjungoje pripažinta tautinių bendrijų švietimo sistema. Latviškame švietimo modelyje numatoma, kad tautinių bendrijų vaikai pradėtų mokytis savo gimtąja kalba, o palaiapsniui vis daugiau dalykų būtų imta mokytis valstybine kalba, kad baigę vidurines mokyklas tautinių bendrijų vaikai įgytų lygias galimybes su visais Latvijos absolventais.

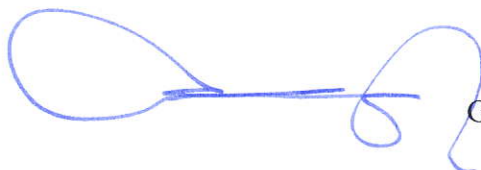
Siekdamas šio tikslo, Latvijos Seimas (*Saeima*) 2018 m. kovą priėmė Švietimo įstatymo ir Įstatymo dėl bendrojo ugdymo pataisas, pagal kurias 2019–2020 mokslo metais tautinių bendrijų mokyklose vidurinio ugdymo pakopoje bus pradėtas tolygus perėjimas prie ugdymo tik latvių kalba. Pradedant 2021–2022 mokslo metais, visi 10–12 klasių moksleiviai visus dalykus jau turės mokytis latvių kalba, bet tautinių bendrijų vaikams bus užtikrinta galimybė toliau mokytis gimtosios kalbos ir literatūros, jų tautinės mažumos kultūros bei istorijos gimtąja kalba.

Tokią pačią praktiką siūlome įdiegti Lietuvoje. Pažymėtina, kad Lietuvos tautinių bendrijų istorija yra glaudžiai susijusi su Lietuva, todėl ugdymas meilės tėvynei Lietuvai dvasia atstatytų istorinę tiesą, kai, pvz., save laikantys lenkais nedvejodami Lietuvą, o ne Lenkiją, laikė savo tėvyne.

Siūlome Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo Nr. I-1489 30 straipsnio pakeitimo įstatymo 30 straipsnį *Teisė mokytis valstybine kalba* „Sudarant galimybę gerai išmokti valstybinę kalbą, gauti kokybišką išsilavinimą ir lygias galimybes mokytis, gyventi ir dirbti nepriklausomoje demokratinėje Lietuvos Respublikoje, nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. visose valstybinėse mokyklose pradėti mokytis valstybine kalba: 1–6 klaseje mažiausiai 50 % dalykų, 7–9 kl. – 80 %, 10–12 kl. – visus dalykus (išskyrus gimtąją kalbą ir literatūrą).“

Pagarbiai,

Pirmininkas

Gintaras Karosas